ROK V

WIADOMOŚCI PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

№ 24

ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

WARSZAWA, DNIA 15 GRUDNIA 1930 R.

NOWE STAWKI CELNE

Stosunki celne na polskiem terytorjum celnem uregulowane są, jak wiadomo, ustawą z dn. 31 lipca 1924. Art. 7 tej ustawy daje Rządowi możność przystosowania obowiązujących stawek celnych do zmienionych warunków życia gospodarczego, przyczem przepis ten doniedawna komentowany był w taki sposób, że Rząd uważał za możliwe jednokrotnie tylko zmienić stawki celne, odrzucając — z uwagi na brak podstaw prawnych — propozycje dalszego ich przystosowywania do warunków życia.

Pogląd ten uległ jednak przekształceniu w kierunku liberalniejszego komentowania postanowień ustawowych, co znajduje wyraz w sygnalizowanem już przez nas Rozporządzeniu Ministrów: Skarbu, Przemysłu i Handlu oraz Rolnictwa z dn. 22 listopada 1930 (Dz. Ust. Nr. 59 poz. 622). Rozporządzenie to wprowadza szereg zmian w zakresie rewidowanych już jednorazowo pozycyj taryfy celnej, które w odniesieniu do przemysłu chemicznego przedstawiają się jak następuje:

Poz.	Nomenklatura	Stawki celne Dotychczasowe. w zł. od 100 kg.	Obecne
82 p. 1	Żywica drzew iglastych	5.20	20.—
	Kalafonja i galipot	10.40	20.—
86 p. 2	Terpentyna surowa	13.—	20.—
86 p. 3	Terpentyna rafinowana	32.50	40.—
89	Sole potasowe naturalne, skoncentrowane, chlorek potasu, siarczan potasu, oprócz osobno wymienionych	1.50	6.—
106 p. 1	Octan wapnia surowy	13.—	25.—
107 p. 1	Podchloryn wapniowy i podchloryn sodowy	18.20	24.—
108 p. 6a	Kwas octowy	104.—	150.—
z 112 p. 8	Aceton	91.—	140.—
z 112 p. 17b	Dwunitrochlorobenzol, dwunitrofenol	137.60	400.—
„ 112 p. 17d	Dwufenyloamina	137.60	350.—
„ 112 p. 17d	Toluilendwuamina	137.60	500.—
112 p. 17g	Benzydyna	206.40	500.—
z 112 p. 17k	Kwas H	240.80	700.—
124 p. 2	Ekstrakt quebrachowy:		
	a) suchy niesulfitowany	3.90	5.—
	b) suchy sulfitowany	13.—	18.—
	c) ciastowaty	10.40	12.—
	d) płynny	7.80	10.—
124 p. 3	Ekstrakty garbnikowe osobno niewymienione:		
	a) suche	5.20	20.—
	b) ciastowate	10.40	17.—
	c) płynne	7.80	13.

Zmiany powyższe obejmują tylko część postulatów przemysłu chemicznego w zakresie taryfy celnej. Długi szereg wniosków, dotyczących racjonalniejszego niż obecnie ukształtowania ochrony celnej na artykuły wytwórczości chemicznej, nie znalazł urzeczywistnienia w obecnie ogłoszonem Rozporządzeniu. Dotyczy to w szczególności takich działów przemysłu chemicznego, jak produkcja niektórych kwasów organicznych, gotowych farb i t. d. Ponieważ jednak omawiane Rozporządzenie stanowi już najzupełniej dostateczny precedens do przeprowadzania dalszych zmian taryfy celnej, gdy życie postawi właściwe wymagania — należy sądzić, że w ślad za Rozporządzeniem z dn. 22 listopada 1930 ukażą się nowe, przystosowujące dalsze stawki celne do zmienionych warunków życia gospodarczego.

Pewna giętkość ustawodawstwa celnego jest elementem dostatecznie ważnym w całokształcie stosunków gospodarczych każdego kraju, aby wskazane precedensy znalazły corychlej ciąg dalszy w nowych zarządzeniach celnych.

SPADEK CEN HURTOWYCH W PRZEMYŚLE CHEMICZNYM

W ciągu ostatnich 6-ciu miesięcy daje się zauważyć systematyczna zniżka cen hurtowych produktów chemicznych. W wielu wypadkach zniżki te wywołane zostały spadkiem cen surowców na rynku międzynarodowym, niekiedy jednak koszty produkcji nie uległy zmianie i spadek cen jest wynikiem wyłącznie ogólnej depresji gospodarczej na rynku polskim. Jak powszechną i daleko idącą jest zniżka cen, świadczy niżej podane zestawienie (spadek cen obliczony jest w przybliżeniu):

Nazwa produktu	Spadek cen
Klej kostny	18—19%
Klej skórny	10%
Stearyna	10%
Gliceryna (zależnie od gatunku)	10—15%
Oleina	10%
Olej lniany	33%
Makuchy lniane	30%
Terpentyna	7%
Kwas solny	18—19%
Sól glauberska	15—16%
Kwas siarkowy 60°Bé	5%
Biel cynkowa	18—20%
Siarczan amonu	16—17%
Mączka kostna	15%
Azotniak	10—13%
Nitrofos	14%
Superfosfat	10—11%
Smoła węglowa preparowana	5%
Pak węglowy twardy	7%
Oleje impregnacyjne	7—8%
Oleje pędne	7—8%
Ultramaryna	15—16%
Jedwab sztuczny	15%
Mydło zwykłe	10—15%
Margaryna	5%
Tłuszcze jadalne	10—15%

Pomimo zniżkowej tendencji cen, płace robotnicze nie uległy zmianie.

KRONIKA

Dn. 10 grudnia r. b. odbyło się posiedzenie Zarządu Związku Przemysłu Chemicznego, na którem wysłuchano sprawozdania Dyrekcji z działalności Związku oraz załatwiono szereg spraw bieżących.

Dn. 7 grudnia r. b. odbyła się uroczystość założenia i poświęcenia kamienia węgielnego Gmachu Elektrotechniki i Technologji Chemicznej Politechniki Warszawskiej. Pana Prezydenta Rzeczypospolitej na uroczystości tej reprezentował Minister Komunikacji Inż. Alf. Kühn. W imieniu przemysłu przemawiał Dyrektor Związku Przemysłu Chemicznego, p. Inż. E. Trepka.

NOWELIZACJA PRZEPISÓW WYKONAWCZYCH DO ROZPORZĄDZENIA O MONOPOLU SPIRYTUSOWYM

Po długotrwałych naradach, opartych na pracach specjalnej komisji Państwowej Rady Spirytusowej, po zasięgnięciu opinji kompetentnych w sprawach spirytusowych czynników — ukazało się w Dz. Ust. Nr. 59 (poz. 621) Rozporządzenie Ministra Skarbu z dn. 12 listopada r. b., nowelizujące przepisy wykonawcze do Rozporządzenia o Monopolu Spirytusowym. Nowela ta uwzględnia w znacznym stopniu postulaty gorzelnictwa, zmienia też w pewnej mierze przepisy, znajdujące zastosowanie w tych gałęziach przemysłu chemicznego, które używają spirytusu.

Poza drobnemi stosunkowo zmianami w zakresie postanowień natury porządkowej, wprowadzono szereg poprawek w zakresie stosowania środków skażających. Poniżej podajemy zestawienie dawniej i obecnie obowiązujących norm skażania spirytusu do poszczególnych celów przemysłowych:

Przeznaczenie spirytusu	Dawny środek skażający	Nowy środek skażający
	na 1 hektolitr 100° spirytusu	
Denaturat	2,0 l. spirytusu drzewn. 0.5 l. zasad pirydyn. 1,0 l. olejów keton. 0,3 l nafty 0,2 l. barwnika	2.0 l. spir. drzewn. 0,5 l. zasad. piryd. 1.5 l. olejów keton. 0,3 l nafty 0,2 l. barwnika 0,3 l środka skażającego A.
Do mieszanek napędowych		0,1 l. środka. skażającego B
Do samolotowych mieszanek napędowych		5,0 l. benzyny naftowej
Do celów przemysłowych, jeżeli otrzymany produkt nie zawiera wolnego alkoholu	2 l. terpentyny lub 1,5 l. kalafonji lub 5 l. benzyny naft. lub 0,025 l. oleju zwierz. lub 2,5 l. spirytusu drzewn.	2,5 l. spiryt.drzew. lub 1,0 l. terpen. lub 0,025 l. oleju zwierzęcego lub 3,0 l. benzolu lub 1,0 l. zasad piryd. lub 1,0 l. olejów ketonowych lub 5,0 l. benzyny naft. lub 1,0 l. siarczku węglowego
Do wytwarzania eteru	10 l. eteru lub 1 l. benzolu lub 0,5 l. terpentyny lub 0,025 l. tłuszczu zwierzęcego	1,0 kg. kamfory lub 10,0 l. eteru etylow.

Przeznaczenie spirytusu	Dawny środek skażający	Nowy środek skażający
	na 1 hektolitr 100° spirytusu	
Do wytwarzania celuloidu, celitu, dermatoidu, jedw. sztuczn., syntetycznej kamfory . . .	1 kg. kamfory lub 1 kg. kalafonji lub 10 l. eteru	1,0 kg. kamfory lub 10,0 l. eteru etylow.
Do wytwarzania preparatów wysokiej czystości	2 l. terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	5,0 l. czystego alkoholu metylow.
Do wytwarzania półproduktów organicznych i barwników .	2 l. terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	1,5 l. czterochlorku węgla
Do apretury wyrobów gumowych	1 kg. kalafonji lub 6 kg. szelaku	6,0 kg. szelaku
Do produkcji fotograficznej .	10 l. eteru lub 1 l. fenolu	
Do wytwarzania chloroformu, jodoformu it.p.	0,3 kg. chloroformu lub 0,3 kg. jodoformu lub 0,5 kg. chlorku etylowego lub 0,3 kg. bromku etylowego	
Do celów przemysłowych, jeżeli otrzymany produkt zawiera wolny alkohol, z wyjątkiem oddzielnie wymienionych	2 l terpentyny lub 1,5 l. czterochlorku węgla lub 1 kg. kalafonji	2,5 l. spiryt. drzew. lub 2,0 l. terpentyny lub 0,035 l. oleju zwierzęcego lub 5,0 l. benzolu lub 1,5 l. zasad pirydyn. lub 2,0 l. olejów keton. lub 5,0 l. benzyny naftow. lub 10,0 l. acetonu lub 3,0 l. benzolu i 2,0 l. acetonu lub 4,0 l. alkoholu amylowego i 1.0 l. nafty
Do wytwarzania politury . . .	1 kg. kalafonji lub 2 l. terpentyny lub 5 l. benzyny naft. lub 0,025 l. oleju zwierz. lub 2,5 l. spirytusu drzewn.	2,0 l. olejów ketonowych i 0,5 l. spiryt. drzewnego
Do wytwarzania mydeł kosmetycznych . .	1 kg. oleju rycynowego i 0,4 kg. ługu sodowego lub potasowego	
Do wytwarzania wyrobów perfumeryjnych i kosmetycznych	2 l. terpentyny lub 1 l. ftalanu dwuetyl. lub 0,5 kg. tymolu lub 5 kg tynktury benzoesowej	1,0 l. ftalanu dwuetyl. i 0,5 l. acetonu lub 5,0 kg. tynktury benzoesowej i 0,5 l. acetonu lub 0,5 l. roztworu piżma w benzoesanie i 0,5 l. acetonu lub 0,5 kg. olejku bergamotowego i 0,5 l. acetonu lub 3,0 kg. tynktury benzoesowej i 1,0 kg. mentolu lub 0,5 kg. tymolu lub 0,3 kg. tymonu i 1 kg. mentolu

Nowe środki skażające charakteryzują się lepszem przystosowaniem ich do celu, na jaki ma być użyty spirytus.

NOWE ROZPORZĄDZENIA

W Dz. Ust. R. P. Nr. 81 z dn. 30 listopada 1930 ukazało się pod poz. 635 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej o organizacji i funkcjonowaniu instytucyj ubezpieczeń społecznych.

Zasługuje na uwagę przepis art. 79, który postanawia: „do czasu zastosowania Rozporządzenia Prezydenta R. P. z dn. 22 marca 1928 o postępowaniu przymusowem w administracji do egzekucji świadczeń pieniężnych na rzecz instytucji ubezpieczeń społecznych — instytucje te będą pobierały odsetki zwłoki w wysokości odsetek prawnych, zwiększonych o $^1/_5$ tych odsetek..."

Ponieważ odsetki prawne wynoszą obecnie 10% , przeto instytucje ubezpieczeń społecznych obowiązane są pobierać odsetki zwłoki w wysokości 12% w stosunku rocznym. Przepis ten wszedł w życie z dn. 30.XI.1930.

W Dz. Ust. Nr. 85 z dn. 5 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 654 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o prawie górniczem.

Rozporządzenie to kodyfikuje dotychczasowe przepisy w zakresie prawa górniczego i stwarza jednolite normy prawne w tej dziedzinie. Rozporządzenie wchodzi w życie z dn. 1 stycznia 1932.

W Dz. Ust. Nr. 86 z dn. 6 grudnia r. b. ukazało się pod poz. 664 Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej w zakresie nowelizacji prawa o spółkach akcyjnych.

Rozporządzenie to przedłuża o jeden rok termin uzgodnienia dotychczasowych statutów spółek akcyjnych z przepisami nowego prawa.

NOTOWANIA CEN WAŻNIEJSZYCH WYTWORÓW PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO

Aceton	500 zł.
Alkohol metylowy techniczny 90%	180 „
„ „ czysty 99%	330 „
* Amonjak skroplony za 1 kg NH_3	1,80 „
* Azotniak mielony za 1 kg % N_2	1,68 „
* „ granulowany za 1 kg % N_2	1,88 „
* Azotan amonu	103,60 „
Benzen handlow 90%	90,50 „
„ czysty	105 „
Bisulfat (kw. siarczan sodu)	14 „
Chlorek cynku 50° Bé	50 „
Chlorek wapna bielący	40 „
Chlorek wapnia ($CaCl_2$)	20—22 „
Chloroform czysty	750 „
„ „pro narcosi"	1.800 „
Fenol czysty	300 „
Formalina 40%	270 „
Fosfory rachowskie surowe	3,50—4 „
* Gliceryna farmaceutyczna 30° Bé	305 „
* „ techniczna 85/88%	175 „
* Karbid granulowany	75 „
Karbolineum	45 „
Klej kostny	220 „
Klej skórny	400 „
Krezol	140 „
* Kwas azotowy 30° Bé w przel. na 100% HNO_3	110 zł.
Kwas mrówkowy 85%	241 „
„ siarkowy 60° Bé	7,37 „
„ solny 19°/21° Bé	10,50 „
„ octowy techn. 30%	110 „
Mączka kostna odklejona 30% P_2O_5	17 „
„ rogowa 13/14% N	60 „
Naftalen surowy prasowany	34,50 „
„ czysty w łuskach	68 „
Octan sodu	140 „
„ ołowiu	235 „
Oleina zwierzęca destylat	265 „
„ „ saponifikat	255 „
Oleum 20%	19,94 „
Pirydyna czysta za 1 kg.	12 „
Smoła preparowana	20,95 „
Siarczan amonu	36 „
* Siarczek sodu 60/62%	65 „
Soda amonjakalna	25 „
„ kaustyczna	60 „
Sól glauberska kalcynowana niemielona	12,50 „
Stearyna	260 „
Superfosfat 16%	12,80—13,92 „
Toluen czysty	120 „
Żelatyna techn.	450 „

Ceny powyższe rozumieją się za 100 kg, loco fabryka bez opakowania; ceny za produkty oznaczone gwiazdą rozumieją się wraz z opakowaniem

PRODUKTY WYTWÓRCZOŚCI KRAJOWEJ

Barwniki i półprodukty organiczne:
Sp. Akc. „PRZEMYSŁ CHEMICZNY W POLSCE", Zgierz, tel. Łódź 21-01 i Zgierz 19. Warszawa, tel. sprzedaż 108-09, informacje 204-49 i 56-99.
„WOLA KRZYSZTOPORSKA" Fabr. Chem. Piotrków Tryb., tel. Piotrków Tryb. 165
„PABJANICKIE TOWARZYSTWO AKCYJNE PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO", Pabjanice, tel. Łódź 21-86.

Chlorek wapna bielący:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno tel. 12.

Chlorek wapnia ($CaCl_2$):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Farmaceutyczne przetwory:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Gliceryna farmaceutyczna i techniczna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.
Sp. Akc. Przem Tłuszcz. „SCHICHT", Warszawa, Nowy Zjazd 1 telefony: 422-30 do 422-35.

Gumowe artykuły techniczne:
Sp. Akc. „WOLBROM" Warszawa, Wierzbowa 9, tel. 160-80.
„Pepege", Polski Przemysł Gumowy. Tow. Akc. Grudziądz.

Jedwab sztuczny:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU". Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Karbid:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Klej kostny i skórny:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Kwaśny węglan sodowy (bicarbonat):
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Novarsenobenzol:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Oleina zwierzęca:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Phosphit:
Sp. Akc. „LUDWIK SPIESS i SYN", Warszawa, Daniłowiczowska 16, tel. Centrala-Spiess.

Potaż żrący:
Sp. Akc. „AZOT", Jaworzno, tel. 12

Siarka:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Słomka i włosie wiskozowe:
Sp. Akc. „TOMASZOWSKA FABRYKA SZTUCZNEGO JEDWABIU", Warszawa, Wilcza 9a, tel. 75-39.

Smoła pierwszorzędowa:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Soda amonjakalna, krystaliczna i kaustyczna:
„ZAKŁADY SOLVAY W POLSCE", Warszawa, Czackiego 14, tel. 111-24.

Soda kaustyczna:
Akc. Tow. „ELEKTRYCZNOŚĆ", Warszawa, Czackiego 18, tel. 34-94.

Stearyna:
Sp. Akc. „STREM", Warszawa, Mazowiecka 7, tel. 314-30.

Żelazokrzem 45% i 75%:
Zakłady „ELEKTRO", Łaziska Górne, G. Śląsk.

Członkowie Związku Przemysłu Chemicznego otrzymują „Wiadomości Przemysłu Chemicznego" bezpłatnie.

Redakcja i Administracja: Warszawa, Czackiego 1, telefon 410-14

Wydawca: w imieniu Związku Przem. Chemicznego Rzplitej Polskiej — Dyrektor Związku Inż. EDMUND TREPKA

Redaktor: Inż. TADEUSZ ZAMOYSKI Drukarnia Współczesna, Szpitalna 10